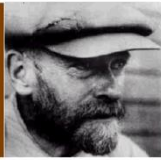

”תיקון העולם משמעו תיקון החינוך”

השתלמות בית ספרית שנושא חינוך ברוח תפיסתו החינוכית של יאנוש קורצ'אק

מרכז קורצ'אק

השתלמות זו מאפשרת בחינה של אופני המפגש של המחנכים עם התלמידים ושל המורים בינם לבין עצמם, באמצעות הכרות עם כתביו ורעיונותיו החינוכיים של יאנוש קורצ'אק. במהלך ההשתלמות נבחן כיצד רעיונות אלו יכולים לסייע לנו בעבודתנו החינוכית בבית הספר.

”כמו עליית חום, שיעול, הקאה- לרופא, כך חינוך, דמעה, סומק- למחנך. אין תופעה ללא משמעות. יש לרשום ולתת את הדעת על הכל, לסלק את המקרי, לחבר את השייך ולחפש את החוקים המנחים. לא איך לתבוע ומה לתבוע מן הילד, לא איך לצוות ואיך לאסור- אלא מה חסר לו, מה יתר לו, מה הוא דורש, מה הוא עשוי לתת”

יאנוש קורצ'אק – כיצד לאהוב ילדים

מטרות ההשתלמות

1. למידת יסודות התפיסה החינוכית של יאנוש קורצ'אק וקורות חייו
2. הכרות עם דמותה של סטפה וילצ'ינסקה – אם הבית בבית היתומים.
3. הכרות עם המוסדות שפעלו בבית היתומים.
4. מתן כלים ליישום עקרונות התפיסה החינוכית של קורצ'אק בעבודה עם התלמידים.

מבנה ההשתלמות - ההשתלמות מורכבת מחמישה פרקים

פרק ראשון: מפגשים 1-2 – תיאוריה ורקע על קורצ'אק ותפיסתו החינוכית
 פרק שני: מפגשים 3-6 – מושגי בסיס להבנת התפיסה החינוכית של קורצ'אק
 פרק שלישי: מפגש 7 – הבנה והתמודדות על המושג ”ילד רחוב” וביטויי בימינו
 פרק רביעי: מפגשים 8-9 – פרקטיקה ליישום בעבודה החינוכית
 פרק חמישי: מפגש 10 – הכרות עם דמותה של סטפה וסיכום ההשתלמות

תכני המפגשים :

- 1: תיקון העולם משמעו תיקון החינוך (3 ש')
- 2: מוסדות בית היתומים (3 ש')
- 3: ההתבוננות (3 ש')
- 4: הדיאלוג החינוכי (3 ש')
- 5: אישור ודרישה (3 ש')
- 6: היכולת לטעות (3 ש')
- 7: ילד רחוב (3 ש')
- 8: הומור, משחק, מציאות ודמיון (3 ש')
- 9: משוב ופידבק (3 ש')
- 10: סטפה – ”אבירת המנזר הירוק” (3 ש')

סה"כ שעות להשתלמות : 30 ש"ש

כי לעוררך אני בא..

אחי, לעוררך לאמור: שאל בן אדם לנתיבות עולם, שאל אי הדרך, אי? לעוררך ולהעלות את מחשבותך אני בא, להעלות ולהרחיבה ולחזקה למען לא תאבד בחיפושיה הקשים

יוסף חיים ברנר

"תיקון העולם משמעו תיקון החינוך"

מפגש ראשון : "תיקון העולם משמעו תיקון החינוך"

פתיחה להשתלמות הנותנת רקע על חייו של קורצ'אק ועל הצמתים בחייו שהובילו אותו לפתח את התפיסה החינוכית הייחודית שהגה. המפגש יכלול מצגת על חייו של קורצ'אק ועבודה עם הטקסט "תיקון העולם משמעו תיקון החינוך" המעלה את שאלת היכולת לחנך ומשמעותו של המעשה החינוכי.

מפגש שני : "מוסדות בית היתומים"

הכרות עם מוסדות בית היתומים כתשתית להבנת התפיסה החינוכית של קורצ'אק. המפגש יכלול מצגת על מוסדות בית היתומים ועבודה בקבוצות על המוסדות השונים וכן דיון על אילו מתוך העקרונות עליהם מבוססים מוסדות אלה ניתן ליישם בימינו בעבודה עם התלמידים. במפגשים הבאים נעשה "זום" על כל אחד מהעקרונות ונבחן לעומק כיצד להפוך אותו לפרקטיקה בעבודה היומיומית.

מפגש שלישי : "ההתבוננות"

העמקה באחד העקרונות עליהם ביסס קורצ'אק את התפיסה החינוכית שפיתח – ההתבוננות. במפגש נבין למה מתכוון קורצ'אק במושג זה ונתנסה בהתבוננות על עצמנו ועל החניכים אותם אנו פוגשים. נעשה זאת באמצעות טקסטים על ההתבוננות, עבודה אישית ודיון.

מפגש רביעי : "הדיאלוג החינוכי"

למידה על המרכיב המרכזי עליו מבסס קורצ'אק את תפיסתו החינוכית – "הדיאלוג החינוכי". במפגש נכיר את מרכיבי הדיאלוג החינוכי כפי שמעלה אותם קורצ'אק ביצירתו – "איך לאהוב ילדים" ונבחן את היכולת לפעול אל פי מרכיבים אלה בחיינו, בעבודתנו.

מפגש חמישי : "אישור ודרישה"

למידה על הקשר שבין אישור לדרישה במעשה החינוכי. במפגש נבחן דרך סיטואציות שונות עליהן כותב קורצ'אק את המשמעות של דרישה מהאדם אותו אני מחנך מתוך היכולת לאשר אותו, על מי שהוא.

מפגש שישי : "היכולת למענות"

התמודדות על יכולתו של המחנך להודות בטעותו מול חניכו. במפגש נלמד מה חשיבותה של הטעות במעשה החינוכי, כיצד טעות של המחנך יכולה לתרום לקשר בין המחנך לחניכו. במפגש נכיר את בית דין החברים ונבחן אילו עקרונות חינוכיים ניתן לקחת מהתנסות זו לימינו.

כי לעורך אני בא..

אחי, לעורך לאמור: שאל בן אדם לנתיבות עולם, שאל אי הדרך, אי? לעורך ולהעלות את מחשבותך אני בא, להעלות ולהרחיבה ולחזקה למען לא תאבד בחיפושיה הקשים

יוסף חיים ברנר

"תיקון העולם משמעו תיקון החינוך"

מפגש שביעי : "ילד רחוב"

מפגש עם ספרו של קורצ'אק – ילד רחוב. הספר הראשון שהוציא לאור ומבוסס על תצפיות שערך קורצ'אק על ילדים בשכונות וורשה העניות. הספר מציג את סיפורו של אנטק, ילד רחוב והמפגשים שלו עם עולם המבוגרים דרך עיני הילד, כניסה למחשבותיו, רגשותיו ותפיסת עולמו של ילד הרחוב.

המפגש מבוסס על ספרו של קורצ'אק – ילד רחוב, קטעים מן הספר ודיונים על המשמעויות והתובנות שלנו, כמחנכים, מתוך ההכרות עם אנטק, ילד הרחוב.

החשיבות של ההכרות עם יצירתו של קורצ'אק "ילד רחוב", היא היכולת המדהימה שלו, לאפשר לנו הצצה אל תוך מוחו של הילד ולהבין את אופן המחשבה שלו, מנקודת מבטו של הילד.

מפגש שמיני : הומור, משחק, מציאות ודמיון

חשיבותו של ההומור והמשחק בתהליך החינוכי.

במפגש נכיר את הדרכים השונות בהן יצר קורצ'אק עולם משחקי עבור הילדים, המסייע להם להתמודד עם המציאות ולחוות את המציאות באופן מהנה יותר.

במהלך המפגש נבחן כיצד ניתן למצוא בעצמנו את היכולת להשתמש בכלי הזה בעבודתנו החינוכית.

מפגש תשיעי : משוב ופידבק

הכרות עם מוסד הגלויות של קורצ'אק.

במפגש נכיר את דרכו הייחודית של קורצ'אק לנתינת משוב לחניכיו ונבחן כיצד ניתן להשתמש בעקרונות אלה בנתינת פידבק לתלמידנו בעבודתנו החינוכית.

מפגש עשירי : "סטפה – אבירת המנזר הירוק"

מפגש עם דמותה של סטפה, אם הבית של בית היתומים במשך 30 שנות קיומו.

המפגש יועבר דרך הצגת יחיד של השחקנית והמחנכת עדי גולן והפעלה סדנאית בעקבות ההצגה.

המפגש יהווה מפגש סיכום להשתלמות, דרך דיאלוג בין צמתים בחייה של סטפה לשאלות המעסיקות ומטרידות אותנו במעשה החינוכי.

קריאה מומלצת:

שנר טלי, "מסע המלך מתיא בארץ ישראל", הוצאת בית לוחמי הגטאות

פרליס יצחק, יאנוש קורצ'אק – חיים למופת", הוצאת בית לוחמי הגטאות

זקס שמעון ורונית פלוטניק, סטפה, הוצאת אוניברסיטת תל אביב

זקס שמעון, על תפיסתו החינוכית של קורצ'אק, הוצאת אוניברסיטת תל אביב

מכתבי קורצ'אק:

"איך לאהוב ילד"

"כאשר אשוב ואהיה קטן"

"בית הספר של החיים"

"ילד רחוב"

כי לעורך אני בא..

אחי, לעורך לאמור: שאל בן אדם לנתיבות עולם, שאל אי הדרך, אי? לעורך ולהעלות את מחשבותך אני בא, להעלות ולהרחיבה ולחזקה למען לא תאבד בחיפושיה הקשים

יוסף חיים ברנר

